

Puistometsäsuunnitelma 2026-2035, hyväksyminen

Tekninen lautakunta 10.03.2026 § 27
49/10.03.01.04/2026

Valmistelija

Järvinen Mia, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Puistometsäsuunnitelma

Metsätoimisto Junnila Oy on laatinut Tuusulan kunnan omistamiin puistometsiin metsäsuunnitelman vuosiksi 2026-2035. Metsäsuunnitelma on metsänomistajan lähtökohdista laadittu metsäomaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma, jota toteutetaan vuosittain erillisillä hoito- ja hakkuusuunnitelmilla. Metsäsuunnitelmaan sisältyy selvitys metsien puuvaroista ja tilasta, luontoarvoista, käyttömahdollisuuksista sekä metsien hoitotarpeista. Puistometsäsuunnitelmassa metsät luokiteltiin myös valtakunnallisen RAMS-kunnossapitoluokituksen mukaan. Kunnossapitoluokka ohjaa metsänhoitoa ja sen tavoitteita. Puistometsäsuunnitelman yhteispinta-ala on 470 hehtaaria. Puistometsiksi luokitellaan asemakaavoitetuilla viheralueilla sijaitsevat metsät. Puistometsäsuunnitelman tavoitteena on ensisijaisesti ylläpitää monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä metsäympäristöjä asukkaiden lähiympäristöissä sekä ulkoilu- ja virkistätymisalueilla. Lisäksi pyritään ylläpitämään luonnon monimuotoisuutta ja puuston hiilensidontaa pitkällä aikavälillä yli suunnitelmakauden. Puistometsillä ei ole taloudellisia tuotto-odotuksia.

Metsien hoitoehdotukset on laadittu metsänhoidon suositusten mukaisesti ja PEFC-sertifioinnin kriteereitä noudattaen. Suunnittelun teossa on otettu huomioon Viher- ja virkistysverkoston kehittäminen 2021 –raportissa olevat Puistometsät ja luonnontilaiset hoidettavat alueet periaatteet sekä Osallistavan metsäsuunnittelun käsikirjan sisältämät Tuusulan kunnan metsienhoidon periaatteet.

Metsäsuunnitelman maastotyöt suoritettiin kesäkaudella 2025. Vuoden 2025 loppusyksystä metsäsuunnitelmaa esiteltiin asukastilaisuudessa. Asukkailla oli mahdollisuus kommentoida metsäsuunnitelmaa tilaisuuden aikana ja sen jälkeen. Asukkaiden antama palaute ei johtanut muutoksiin puistometsäsuunnitelmassa.

Tuusulan puistometsät

Tuusulan puistometsistä suurin osa alueista luokitellaan joko M2 Lähimetsäksi (205 ha) tai M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsäksi (177 ha). M4 Suojametsiä on 56 hehtaaria ja M1 Arvometsiä 32 hehtaaria. Arvometsiin kuuluu suojelualueet sekä muut erityisen tärkeät metsät maiseman, kulttuurin ja luonnon monimuotoisuusarvojen kannalta. Puistometsät ovat isoksi osaksi havupuuvaltaisia. Mänty on pääpuulajina 40 % ja kuusi 19 % metsistä. Etelä-Suomen ikääntyvillä kuusikoilla on suuri riski saada kirjanpainaja- tai muita hyönteistuhoja. Siksi mahdollisten hyönteistuhojen seurantaa ja silmälläpitoa on tehostettava puustojen vanhetessa etenkin kuusivaltaisissa metsissä.

Puuston kehitys, hiilivarastot ja monimuotoisuus

Puistometsistä melkein puolet on kehitysluokaltaan varttunutta kasvatusmetsikköä (44,6 %). Myös uudistuskypsää metsikköä on

suhteellisen paljon (21,4 %). Uudistuskypsällä metsällä voidaan tehdä poimintahakkuita metsän kasvun ylläpitämiseksi ja eri-ikäisrakenteisuuden luomiseksi. Puistometsien hoidossa vanhat ja eri-ikäisrakenteiset metsät ovat tavoiteltavia virkistyskäytön ja luonnon monimuotoisuuden kannalta. Tällä hetkellä puuston keski-ikä on 55 vuotta. Suunnitelmakauden aikana yhä isompi osa metsistä siirtyy vartuneempien metsien luokkaan.

Nykypuuston hiilivarasto on arviolta noin 100 000 tCO₂ ja maaperän noin 160 000 tCO₂. Puuston ja maaperän hiilivarasto kasvaa, kun niitä uudistetaan puistometsille tyypillisesti kevyillä poiminta- ja harvennushakkuilla.

Tuusulan puistometsissä lahoppuuta on huomattavan vähän. Lahoppuuta ei ole ollenkaan noin 70 % metsäkuvioista. Niillä kuvioilla, joilla lahoppuustoa on, sitä on keskimäärin 2,6 m³/ha. Lahoppu on tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Suunnitellut toimenpide-ehdotukset

Metsänhoitotöitä on suunniteltu 259 hehtaarille. Suurin osa hoitotöistä on pienpuustonhoitoa (240 ha). Pienpuustonhoito on alueiden käyttötärpeiden, turvallisuuden ja maisemien ylläpidon perusteella tehtävää pienpuuston harventamista. Pienpuuston harventaminen antaa lisää kasvutilaa, avaa maisemia, vähentää peitteisyyttä ja luo paremmat edellytykset seuraavan puusukupolven kasvatukselle. Pienpuuston hoito on oleellinen puistometsissä hoidetun ja siistin vaikutelman luomiseksi. Suunnitelma sisältää noin 14 hehtaaria uuden puuston istutusta. Suunnitelmassa mainittu istutettava puulaji on ehdotus pääpuulajista kasvupaikkaan perustuen. Kaikille alueille kuitenkin istutetaan monilajisia metsiä ja lehtipuiden istuttamista suositaan.

Metsänhoidon arvioidut kustannukset ovat noin kokosuunnitelmakaudelle 80 922 €. Metsänhoidon kustannukset katetaan Viherpalveluiden käyttötaloudesta. Metsänhoitoa tehdään myös osittain hakkuiden yhteydessä, jolloin hakkuista tulevat tuotot kokonaan tai osittain kattavat kustannukset.

Metsähakkuita on suunniteltu 177 hehtaarille suunnitelmakauden aikana. Kaikissa puistometsiin kohdistuvissa hakkuissa metsä jää puustoiseksi. Suurin osa metsähakkuista on harvennuksia (136 ha) ja poimintahakkuita (37 ha). Harvennuksessa poistetaan riukuuntuneet ja huonolaatuiset puut hyväkasvuisten puiden tieltä, jotta parhaat yksilöt saavat enemmän kasvutilaa, ravinteita ja valoa. Poimintahakkuissa poistetaan metsikön suurimpia puita, tehdään tilaa pienemmille elinvoimaisille puille sekä lisätään kenttäkerroksessa kasvutilaa uusille taimille. Suunnitelluilla hakkuilla ylläpidetään metsän kasvua ja luodaan eri-ikäisrakenteisuutta. Arvioidut hakkuutuotot koko suunnitelmakaudelta 349 164 €. Hakkuiden tuotot on arvioitu talousmetsien kustannuksien perusteella eikä ota huomioon paikallisia olosuhteita. Pirstaleisissa ja pienialaisissa puistometsissä työskennellessä työn aiheuttamat kustannukset ovat huomattavasti korkeampia kuin talousmetsissä, mikä vähentää tuottoa huomattavasti.

Toimenpide-ehdotusten vaikutukset

Tuusulan kunnan metsien hiilivarasto kasvaa ja metsät toimivat hiilinieluna nykyhetkellä ja pidemmän aikavälin metsäsuunnitelman mukaisissa metsänhoitotoimissa. Puuston keski-ikä nousee ja puusto kehittyy varttuneemmaksi. Kokonaisuudessaan Tuusulan puistometsien puuston

kasvu on korkealla tasolla, mutta se alkaa hidastumaan suunnitelmankauden jälkeen, jos puustoa ei aktiivisesti hoideta. Suunnitellut hakkuut ovat siis tärkeitä metsän kasvun pitämiseksi voimakkaana.

Metsän monimuotoisuutta voidaan parantaa suunnitelmallisten hakkuiden avulla suosimalla tiettyjä puulajeja sekä jättämällä metsiin lahoppuuta. Kevyet hakkuutoimenpiteet, erityisesti poimintahakkuut, ovat myös tärkeitä eri-ikäisrakenteisuuden luomiseksi. Metsän eri-ikäisrakenteisuus edistää luonnon monimuotoisuutta. Kaikissa hakkuissa metsä säilytetään metsämäisenä

Puistometsissä tehtävät hoitotoimenpiteet ovat oleellisia siistin kaupunkikuvan kannalta. Ilman pienpuustonhoitoa puistometsät vesakoituvat, niistä tulee vaikeasti kuljettavia eikä niitä koeta viihtyisäksi. Jotta Tuusulassa olisi hyviä ulkoilu- ja retkikohteita myös tulevaisuudessa, puistometsien hoitoon täytyy panostaa. Puistometsissä saatetaan tehdä puistometsäsuunnitelmaan kuulumattomia puunkaatoja tai hoitotoimenpiteitä, jos ne ovat oleellisia turvallisuuden kannalta. Esimerkiksi vaarallisia puita kaadetaan aktiivisesti puistometsien alueelta.

Metsäsuunnitelma lisätään digitaalisessa muodossa Tuusulan karttapalveluun (kartta.tuusula.fi), Viherpalveluiden aineistoihin nimellä Tuusulan Puistometsäsuunnitelma 2026-2035. Vuosittain tekniselle lautakunnalle ja kunnanhallitukselle tuodaan päätettäväksi vuosittaiset metsänhoidon toimenpiteet ja niistä muodostuvat puukaupat.

Esittelijä

yhdyskuntatekniikan päällikkö Juhola Petri

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää hyväksyä Puistometsäsuunnitelman 2026-2035, ja että Tuusulan kunnan metsien ajantasainen metsävaratieto julkaistaan erillisenä karttatasona kunnan karttapalvelussa.

Lisäksi tekninen lautakunta päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta heti tässä kokouksessa.

Päätös

Tekninen lautakunta päätti ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää hyväksyä Puistometsäsuunnitelman 2026-2035, ja että Tuusulan kunnan metsien ajantasainen metsävaratieto julkaistaan erillisenä karttatasona kunnan karttapalvelussa.

Lisäksi tekninen lautakunta päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta heti tässä kokouksessa.